

datum maart 2010

ARIE DEELEN, HOOFD EXPERTISECENTRUM DCMR:

‘MAL GROEPSRISICO IS VOORBEELD VAN EEN NIEUWE AANPAK’

RISICO'S ZIJN IN ONZE SAMENLEVING NIET MEER WEG TE DENKEN. DAT GELDT ZEKER VOOR EEN DYNAMISCHE REGIO ALS RIJNMOND. TOCH MOETEN WE VOORKOMEN DAT RISICO'S TE GROOT WORDEN EN MENSEN VOORTDUREND IN GEVAAR ZIJN. MAAR WANNEER IS DAT HET GEVAL? WANNEER IS EEN RISICO EIGENLIJK AANVAARDBAAR? EN WAT KUN JE DOEN OM DAT TE BEREIKEN? EXPERTS UIT HET HELE LAND WERKEN OP DIT MOMENT AAN DE MAL GROEPSRISICO, EEN INSTRUMENT DAT OP DEZE VRAGEN ANTWOORD WIL GEVEN. ARIE DEELEN, HOOFD EXPERTISECENTRUM DCMR, VOLGT DE ONTWIKKELING MET BELANGSTELLING.

Arie Deelen

De Mal Groepsrisico¹ heeft betrekking op het gelijknamige begrip in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Het groepsrisico wordt daarin beschouwd als een maat voor de kans dat bij een ramp met gevaarlijke stoffen een groep mensen slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen.

STERK PUNT

In de wet- en regelgeving is het groepsrisico niet vervat in een vaste grenswaarde of norm. Want wat een aanvaardbaar minimum is hangt sterk af van lokale omgevingsfactoren. Dat is het eerste wat Arie Deelen opvalt en hij vindt dat ook een sterk punt in ons denken over veiligheid. ‘Wie alles vast wil leggen in harde normen, gaat voorbij aan de per locatie wisselende maatschappelijke en economische omstandigheden en de mogelijkheden van voorbereiding op een ramp. Maar het ontbreken van een vaste norm creëert ook een dilemma. Want hoe weeg je omgevingsfactoren

tegen elkaar af? Dat is het probleem dat lokale bestuurders wettelijk moeten oplossen, maar waar ze eenvoudigweg niet uitkomen. Het voordeel van de Mal Groepsrisico is nu dat er per risicovolle situatie een drempelwaarde wordt berekend op basis van in te voeren omgevingsfactoren. Blijft het risico onder die waarde, dan hoeven geen extra maatregelen te worden getroffen. Overschrijdt het risico de drempelwaarde, dan dwingt de Mal de gebruiker na te denken over te nemen maatregelen.'

‘DE MAL MAAKT HELDER EN TRANSPARANT WAT DE WETGEVER EIGENLIJK BEDOELD HEEFT’

MAL

KOSTEN EN BATEN

Dat nadenken over maatregelen gebeurt in de Mal op basis van een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA). De basis daarvoor dateert al uit 2000, namelijk uit het vierde nationaal milieubeleidsplan. Daarin wordt gesteld dat maatschappelijke kosten en baten en de beschikbare alternatie-

ven van een risicovolle activiteit een belangrijke rol spelen in de bestuurlijke afweging van het groepsrisico. Tot nu toe zijn de maatschappelijke kosten en baten niet in de afweging betrokken bij gebrek aan een instrument dat die afweging begeleidt en uitwerkt. De Mal Groepsrisico voorziet daar nu wel in. Bovendien geeft de Mal inzicht in de balans tussen hulpvraag en hulpaanbod en is een digitale catalogus beschikbaar waarin risicoreducerende maatregelen met elkaar kunnen worden vergeleken.

Daar zit voor Arie Deelen een tweede pluspunt. ‘Met deze ingrediënten maakt de Mal helder en transparant wat de wetgever eigenlijk bedoeld heeft. Gekoppeld aan de drempelwaarde laat de Mal dus zien of er een probleem is, wat je eraan zou kunnen doen en tegen welke kosten. In principe hebben we daarmee een werkbaar instrument waarmee we in de toekomst het groepsrisico kunnen benaderen.’

COMMUNICATIE

‘Maar er is nog iets dat ik wil benadrukken,’ zegt Arie Deelen. ‘De wetgeving in ons land heeft ertoe geleid dat de professionals die bij externe veiligheid zijn betrokken, verschillende wegen zijn ingeslagen. Milieumedewerkers en ambtenaren ruimtelijke ordening, brandweermensen en medewerkers crisisbeheersing, ze hebben allemaal hun eigen vocabulaire ontwikkeld. Terwijl we juist nodig hebben dat mensen van verschillende professies met elkaar communiceren en hetzelfde doel voor ogen hebben. Hier ligt volgens mij een belangrijke kracht van de Mal. Dat zij namelijk mensen dwingt met elkaar in gesprek te gaan en samen de informatie te leveren en te delen in het belang van de veiligheid die ons allemaal aangaat.’

ARIE DEELEN VINDT WEL DAT HET NOG TE VROEG IS OM NU AL TE SPREKEN VAN HET EI VAN COLUMBUS. ‘IK ZOU GRAAG ZIEN DAT HET INSTRUMENT VERDER WORDT ONTWIKKELD EN DAT HET IN ENKELE PILOTSITUATIES WORDT GETEST. VOOR WE ER HIER IN RIJNMOND MEE AAN DE SLAG GAAN, MOETEN WE WETEN OF HET OOK ECHT WERKT. MAAR MIJN EERSTE INDRUK IS DAT DE MAL DE GOEDE KANT OPGAAT EN HET BEGIN VORMT VAN EEN NIEUWE AANPAK.’

¹| Sommige passages in dit artikel zijn ontleend aan de thesis die Wim Brinker momenteel schrijft in het kader van de opleiding Management, Economie en Recht.